

IJHS_NonEnglish_Submission_Template (2).docx

By Dursun AKSU

10

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 15 Issue 1 Year: 2018

1
2
3
4

Improving Reading Performance Through the Whole School Approach: The Sample of Hong Kong¹	Tüm Okul Yaklaşımıyla Okuma Performansının Artırılması: Hong Kong Örneği
	Dursun AKSU² Fatih Selim SELLÜM³
Abstract In the digital age, it is expected that students will not only have experience and passion for reading, but also will develop their reading skills to learn. Reading is one of the most important skills that develop the human and increase life-long learning capacity. Individuals can improve their personal, moral and emotional qualities to strengthen their sense of responsibility towards the family, society, nation and the world through reading. The individual can develop his personal, moral and emotional qualities in order to strengthen the sense of responsibility towards his family, society, nation and the world through reading. The life experiences of elementary school students are limited, but effective readings help to expand their horizons and perspectives. People can bring their knowledge and experiences together by reading. At the time of reading, students should have the ability to put out the deep meaning of the text, their learning	Özet Dijital çağda, bilgi temelli toplumdaki taleplerle başa çıkabilmek için, öğrencilerden yalnızca deneyimleri ve okuma tutkusuna sahip olması beklenmemekte, aynı zamanda öğrenmek için okuma becerilerini de geliştirmesi beklenmektedir. Okuma, insanı bir bütün olarak geliştiren ve yaşam boyu öğrenme kapasitesini artıran en önemli becerilerden biridir. Birey okuma yoluyla ailesine, toplumuna, milletine ve dünyaya karşı sorumluluk duygularını güçlendirmek için kendi kişisel, ahlaki ve duygusal niteliklerini geliştirebilir. Yine okuma yoluyla farklı fikir, görüş, değer ve kültürlere açık görüşlülükle yaklaşmayı öğrenir. İlkokul öğrencilerinin yaşam deneyimleri sınırlıdır, ancak etkili okumalar ufuklarını ve perspektiflerini genişletmeye yardımcı olur. İnsanlar okumalarla bilgilerini ve deneyimlerini bir araya getirebilir. Okuma sırasında öğrencilerin, metnin derin anlamını çıkarabilmeleri, anlam kurmaları için önbilgilerinin üzerine öğrenme

18

¹ It is presented as an oral presentation at the 17th Primary Teacher Education Symposium 11-14 April 2018, Ankara

² Dr. Sakarya University Education Faculty, Basic Education Department, aksu@sakarya.edu.tr

³ Res. Asst. Sakarya University Education Faculty, Basic Education Department, fatihsellum@sakarya.edu.tr

experiences, and the ability to put new knowledge on their prior knowledge to build mean¹⁷.

The Programme for International Student Assessment (PISA) is one of the most comprehensive educational research at the international level. The PISA survey, conducted every three years since 2000, aims to measure students' achievement in science, reading skills and mathematics. When our country's reading performance is compared with other countries, it is seen that it is ranked 50th among the 70 countries participating in the program in 2015. Hong Kong, which participated in the same program, appears to be the 2nd.

The purpose of this research is to examine the "whole school approach" adopted by Hong Kong, performed high reading achievement in 2012 and 2015 PISA exams, during the learning and development of reading³ and the studies it has carried out based on it. For this purpose, Hong Kong's Basic Education Program Guide will be reviewed. The sections in which the success of reading in the PISA examinations and the effects of the whole school approach on this success were examined by the researchers and translated into Turkish. The data obtained were reviewed with language experts and analyzed by content analysis. The results of the research show that there are responsibilities and responsibilities to school administrators, school program development experts, teacher-librarians, teachers, parents and students in improving reading performance with the whole school approach. It was concluded that the task and responsibility of gaining reading performance and habit should not be left to teachers only. In addition, success in improving reading performance with the whole school approach can be achieved in proportion of each stakeholder performing their duties.

Keywords: Whole school approach, Hong Kong, reading.

16

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

deneyimlerini ve yeni bilgiyi koyabilme²¹ erisine sahip olması gerekir.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) uluslararası düzeyde fen, matematik ve okuma alanlarında yapılan önemli bir eğitim araştırmasıdır. 2000 yılında başlamıştır ve üç yılda bir tekrarlanan PISA araştırması, öğrencilerin fen, okuma becerileri ve matematik alanlarındaki başarı durumu ölçmeyi amaçlamaktadır. Ülkemizin okuma alanındaki başarısı diğer ülkelerle karşılaştırmalı olarak incelendiğinde 2015 yılında programa katılan 70 ülke arasında 50. sırada yer aldığı görülür. Aynı programa katılan Hong Kong'un ise 2. olduğu görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı 2012 ve 2015 PISA sınavlarında okuma alanında yüksek başarı gösteren Hong Kong'un okumanın öğrenilmesi ve geliştirilmesi sürecinde benimsediği "tüm okul yaklaşımı" nı ve buna dayalı gerçekleştirdiği çalışmalarını incelemektir. Bu amaçla Hong Kong'un Temel Eğitim Program Kılavuzu incelenmiştir. Kılavuzda PISA sınavlarında okuma bölümünde elde edilen başarının ve tüm okul yaklaşımının bu başarıya etkilerinin anlatıldığı bölümler araştırmacılar tarafından incelenmiş ve Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen veriler dil uzmanlarıyla tekrar gözden geçirilmiş ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları tüm okul yaklaşımıyla okuma performansının geliştirilmesinde okul yöneticilerine, okul program geliştirme uzmanlarına, öğretmen-kütüphanecilere, öğretmenlere, ebeveynlere ve öğrencilere sorumluluk ve görevler düştüğü göstermektedir. Okuma performansı ve alışkanlığının kazandırılması görev ve sorumluluğu sadece öğretmenlere bırakılmaması gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca tüm okul yaklaşımıyla okuma performansının artırılmasındaki başarı, her paydaşın üzerine düşen görevleri yapması oranında sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Tüm okul yaklaşımı, Hong Kong, okuma.

5
6
7
8
9
10

Giriş

11 İçinde yaşanan zaman diliminde bilgi birikimi büyük bir hızla artış göstermektedir.
12 Temel dil becerilerinde biri olan okuma, bu zaman diliminde doğru ve güvenilir bilgiye
13 ulaşabilmek için her geçen gün daha önemli bir yere sahip olmaya başlamaktadır. Aynı
14 zamanda okuma, insanı bir bütün olarak geliştiren ve yaşam boyu öğrenme kapasitesini artıran
15 en önemli becerilerden biridir. Türk Dil Kurumu (TDK) 'na göre okuma "okumak işi, kıraat"
16 olarak tanımlanmakta olup okumak; "bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları
17 çözümlmek veya seslendirmek; yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek"
18 şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Alanyazın incelendiğinde okuma "ön bilgilerin
19 kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasındaki etkili iletişime dayalı, uygun bir yöntem ve amaç
20 doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma süreci (Akyol, 2015:1)",
21 "sözcüklerin, duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılmasına, kavranmasına ve
22 yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinlik (Sever, 2015:12)" ve bireyin ön bilgilerinden
23 hareket ederek okuduğu metindeki bilgileri sentezleyerek anlamı yeniden yapılandığı aktif
24 bir süreç (Güneş, 2014:128) gibi tanımlara sahiptir. Tanımlar incelendiğinde okuma sürecinde
25 "anlam kurma, anlamlandırma" ön plana çıkmaktadır.

26 Okuma, tüm konularda öğrenme için temeldir, bu nedenle her öğretmen bir okuma
27 öğretmendir. Okumanın temel amacının anlam kurma olduğu, anlam kurmadan yapılan bir
28 okumanın amacına hizmet etmeyeceği bilinmektedir. Okuduğunu anlamının kavramları,
29 şekilleri ve terimleri doğru bilmenin ötesinde bir süreç olduğu, anlamlarını bilmeden kavram
30 ve terimlerin yinelenebileceği fakat okuduğu bilgiyi anlayan bir öğrencinin bilgiyi etkin bir
31 şekilde kullanabileceği vurgulanmaktadır (Carter vd., 2002'den akt: Belet, 2008:71). Dil
32 becerileri sadece dil derslerinde değil bütün derslerde yer almakta olup diğer dersler
33 için bir ön şart niteliğindedir. İlkokul yıllarında başlayan okuduğunu anlama gücünün sonraki
34 yıllarda gerçekleşen öğrenmelerin çoğunu etkilemesi beklenmektedir (Bloom, 2016).

35 Okuduğunu anlama başarısını ortaya koymaya yönelik ulusal ve uluslararası alanda çeşitli
36 araştırmalar yapılmaktadır. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (Programme for
37 International Student Assessment [PISA]) uluslararası düzeyde yapılan en kapsamlı eğitim
38 araştırmalarından biridir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı – OECD (Organization of
39 Economic Cooperation and Development) tarafından finanse edilen programa OECD ülkeleri
40 ve diğer ülkeler (dünya ekonomisinin yaklaşık %90'ı) katılmaktadır (Taş, Arıcı, Ozarkan ve
41 Özgürlük, 2016). Hedef kitlenin 15 yaşındaki öğrenciler olduğu program 2000 yılından itibaren
42 üç yılda bir uygulanmaktadır. Program temel olarak öğrencilerin fen, matematik ve okuma
43 becerileri alanlarındaki başarı durumu ölçmeyi amaçlamaktadır. 2000, 2003, 2006, 2015, 2012
44 ve 2015 yılları arasında toplam 6 kez yapılmıştır. Sınavın okuma performansları sonuçları
45 Tablo 1 ve Tablo 2'de yer almaktadır.

46
47 **Tablo 1.** 2000, 2003, 2006 PISA Okuma Performansı Sonuçları (OECD, 2018)

2000		2003		2006	
Ülkeler	Puan	Ülkeler	Puan	Ülkeler	Puan
1. Finlandiya	546	Finlandiya	543	Kore	556
2. Kanada	534	Kore	534	Finlandiya	547
3. Yeni Zelanda	529	Kanada	528	Hong Kong (Çin)	536
4. Avustralya	528	Avustralya	525	Kanada	527

Last, N., Last, N., & Last, N. (2018). Title in article's language. *Journal of Human Sciences*, 15(1), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v15i1.NNNN

	2009	2012	2015
5. İrlanda	527	Yeni Zelanda 522	Yeni Zelanda 521
6. Hong Kong(Çin)	525	İrlanda 515	İrlanda 517
7. Kore	525	İsveç 514	Avustralya 513
8. Birleşik Krallık	523	Hollanda 513	Polonya 508
9. Japonya	522	Hong Kong (Çin) 510	İsveç 507
10. İsveç	516	Birleşik Krallık 507	Hollanda 507
Türkiye	(-)	Türkiye (33.)	441
			Türkiye (36.)
			447

48
49

Tablo 2. 2009, 2012, 2015 PISA Okuma Performansı Sonuçları (OECD, 2018)

2009		2012		2015	
14 Ülkeler	Puan	Ülkeler	Puan	8 Ülkeler	Puan
1. Kore	539	Hong Kong (Çin)	545	Singapur	535
2. Finlandiya	536	Singapur	542	Hong Kong (Çin)	527
3. Hong Kong (Çin)	533	Japonya	538	Kanada	527
4. Singapur	526	Kore	536	Finlandiya	526
5. Kanada	524	Finlandiya	524	İrlanda	521
6. Yeni Zelanda	521	İrlanda	523	Estonya	519
7. Japonya	520	Kanada	523	Kore	517
Avustralya	515	Chinese Taipei	523	Japonya	516
8. Hollanda	508	Polonya	518	Norveç	513
9. Belçika	506	Estonya	516	Yeni Zelanda	509
10. Norveç	503	Yeni Zelanda	512	Almanya	509
Türkiye (39.)	464	Türkiye (42.)	475	Türkiye (50.)	428

50

51 **2** Uluslararası alanda yapılmış ve okuma performansını ölçen sınavlardan bir diğeri ise
52 Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Çalışması (Progress in International Reading
53 Literacy Study [PIRLS])'dir. Bu sınav 9 yaş grubu öğrencilerin okuma becerilerini okuma
54 alışkanlıklarını ve okuma tutumlarını tespit etmeye yönelik bir araştırma olup 2001 yılında ilk
55 kez uygulanmıştır. 5 yılda bir uygulanılan bir sınav olan PIRLS 2006, 2011 ve 2016 yıllarında
56 da uygulanmıştır. Bu sınavların sonuçları Tablo 3 ve Tablo 4'te yer almaktadır.

57

58 **Tablo 3.** PIRLS sonuçları (TIMMS ve PIRLLS, 2001;2006)

2001		2006	
Ülkeler	Puan	Ülkeler	Puan
1. İsveç	561	Rusya	565
2. Hollanda	554	Hong Kong	564
3. İngiltere	553	Kanada, Alberta	560
4. Bulgaristan	550	Singapur	558
5. Letonya	545	Kanada, British Columbia	558
6. Kanada	544	Lüksemburg	557
7. Litvanya	543	Kanada, Ontario	555
8. Macaristan	543	İtalya	551
9. ABD	543	Macaristan	551
10. İtalya	541	İsveç	549

59

60 **Tablo 4.** PIRLS sonuçları (TIMMS ve PIRLLS, 2011;2016)

2011		2016	
Ülkeler	Puan	Ülkeler	Puan
1. Hong Kong	571	Rusya	543
2. Rusya	568	Singapur	534
3. Finlandiya	568	Hong Kong (Çin)	528
4. Singapur	567	İrlanda	525

5. Kuzey İrlanda	558	Finlandiya	522
6. ABD	556	Polonya	515
7. Danimarka	554	Kuzey İrlanda	514
8. Hırvatistan	553	Norveç	513
9. Chinese Taipei	553	Chinese Tapai	510
10. İrlanda	552	İngiltere	507

61

62 Uluslararası alanda yapılmış olan her iki sınav dikkate alındığında bazı ülkelerin göstermiş oldukları
63 başarı, istikrar ve yükselen performans dikkat çekmektedir. Hong Kong da bu ülkelerden biridir.
64 PISA'da okuma becerilerinde ülke öğrencilerinin istikrarlı bir başarısı göze çapmakta, 2006 yılındaki
65 sınavda bir gelişim gösterdikleri ve bu seviyeyi koruyarak son dört sınavda katılımcı ülkeler arasında
66 ilk üç sırada yer aldıkları görülmektedir. PIRLS'te ise Hong Kong 2001'de 35 ülke içinden 17,
67 2006'da 45 ülke içinden 2, 2011'de 45 ülke içinden 1 ve 2016'da 50 ülke arasından 3. olmuştur.
68 Özellikle 2001'den 2011'e kadar geçen süre içerisinde yükselen bir grafiğe sahip olması ve
69 sonrasında bu başarıyı korumaları dikkat çekmektedir. Hong Kong açısından bu sonuç PISA okuma
70 sonuçlarını destekler niteliktedir.

71 İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin PIRLS'teki okuma performanslarının 2001 yılındaki 14.lükten 2011
72 yılında zirveye ulaşması ve 2012'de PISA'da okuma performansında ikinci olup dijital okumada 3.
73 olmalarına Bakanlık Hong Kong öğretim programında yer vermiş olup bu başarının Temel Eğitim
74 Müfredatı Reformu'nda okumayı teşvik etmede alınan kararların doğruluğunun sağlam kanıtı olduğu
75 vurgulanmaktadır (The Curriculum Development Council, 2014:1). 2014 Hong Kong Temel Eğitim
76 Öğretim Programı Rehberi'nde 2001 yılında öğretim programlarında bir reform yapıldığı ve bu
77 reform ile birlikte "öğrenmek için okuma"nın okullarda etkin bir şekilde desteklendiği
78 belirtilmektedir. Bu süreçte öne çıkan yaklaşım ise tüm/bütüncül okul yaklaşımı (whole school
79 approach) olarak görülmektedir.

80 Zaman içerisinde rehberlik faaliyetlerin öğrenci gelişimi ile birlikte önleme ve iyileştirme faaliyetleri
81 gibi geniş bir alanı kapsamaya başlaması ile birlikte rehberlik alanının 19. sorumluluğun uzmanlarla
82 birlikte bütün öğretmenlerde olması gerekliliği düşüncesi oluşmuş (Arnott, 1994; Ganie, 1997; Salim
83 & Chua, 1994; Schmidt, 1993'ten akt Hui, 2002) ve bu gelişmeler ile birlikte "tüm okul yaklaşımı"
84 kavramı ilk olarak rehberlik alanında literatüre girmiştir (McGuinness, 1989; Watkins, 1994, 1998'den
85 akt Hui, 2002). Bu yaklaşım daha sonra farklı alanlarda da karşılaşılan bir yaklaşım haline gelmiştir.
86 Tüm okul yaklaşımı okulun gelişimi için ve öğrenmeyi destekleyebilecek tüm paydaşların (öğrenci,
87 öğretmen, veliler, idareciler, sivil toplum kuruluşları, kütüphane görevlileri, yemekhane görevlileri,
88 hizmetliler gibi) okul ile iş birliği içerisinde ve bir bütün olarak hareket etmesini gerektirmektedir
89 (Gözütok ve Alkin-Sahin, 2014). Bu şekilde öğrenmenin sağlanmasında sorumluluğun paylaşılması
90 sağlanmaktadır.

91 Bu araştırmanın amacı 2012 ve 2015 PISA sınavlarında okuma alanında yüksek başarı gösteren
92 Hong Kong'un okumanın öğrenilmesi ve geliştirilmesi sürecinde benimsediği "tüm okul yaklaşımı"
93 nı ve buna dayalı gerçekleştirdiği çalışmaları incelemektir.

94 Bu amaçla şu soruya cevap aranmıştır:

95 Hong Kong tüm okul yaklaşımıyla okuma performansını nasıl geliştirmektedir?

96 **11**ntem

97 Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi
98 yoluyla elde edilmiştir.

99 **Örnekleme**

100 Hong Kong'un tüm okul yaklaşımı yoluyla okuma performansını nasıl geliştirdiğini belirleyebilmek
101 için Hong Kong'un 'Temel Eğitim Program Kılavuzu' incelenmiştir.

102 **Veri Toplaması ve Analizi**

103 Veri toplama sürecinde araştırmacılar Hong Kong'un Eğitim Bakanlığı WEB sayfasından Hong
104 Kong Temel Eğitim Program Kılavuzu'nu indirmiştir. Kılavuzda PISA sınavlarında okuma
105 bölümünde elde edilen başarının ve tüm okul yaklaşımının bu başarıya etkilerinin anlatıldığı
106 bölümler araştırmacılar tarafından incelenmiş ve dilimize çevrilmiştir. Elde edilen veriler dil
107 uzmanlarıyla tekrar gözden geçirilmiş ve içerik analizi ile çözümlenmiştir.

108 **Bulgular**

109 Tüm Okul Yaklaşımı (The Curriculum Development Council (2014:120) Bir kurum olarak okul,
110 fiziksel ve psikolojik sınırları olan, etkileşimli ve birbiriyle bağlantılı çeşitli alt sistemler içerir. Tüm
111 okul yaklaşımı, belirlenen gelişim alanı için ilgili olan tüm paydaşların ortak bir anlayış ve işbirliği
112 içinde katılımını, sorumluluk paylaşımını ifade etmektedir. Okul yöneticileri, program geliştirme
113 uzmanı, öğretmen-kütüphaneci, öğretmenler, ebeveynler ve öğrencilerin sorumluluk ve görev
114 paylaşımı yapılarak uyum içinde çalışmalarını öngörür.

115 Hong Kong'da 2001 yılında müfredat reformunun başlamasıyla, "öğrenmek için okuma" okullarda
116 aktif olarak desteklenmiştir. Uluslararası Okuma Okuryazarlığı Çalışmasında (PIRLS), Hong Kong
117 İlköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma performansının sıralaması 2001'de 14. sıradan
118 2011'de zirveye yükselmiştir.

119 On beş yaşındaki öğrencilerin katıldığı ve 2012 yılında gerçekleştirilmiş olan Uluslararası Öğrenci
120 Değerlendirme Programı (PISA) sonuçlarına göre Hong Kong öğrencilerinin okuma performansı
121 ikinci sırada yer almıştır ve dijital okuma performansı üçüncü sırada yer almıştır. Bakanlık bu
122 durumu şu cümleyle özetlemektedir: "Bu veriler Temel Eğitim Müfredatı Reformu'nda okumayı
123 teşvik etmede aldığımız kararların doğruluğunun sağlam kanıtıdır" (The Curriculum Development
124 Council- The Education Bureau, 2014:1).

125 **Öğrenmek için okumayı desteklemede tüm okul stratejileri:** Okullar genellikle okullarda
126 okuma atmosferini güçlendirmek için tüm okul yaklaşımı benimserler. Bununla birlikte, öğrencilerin
127 öz-yönelimli öğrenme kapasitesini geliştirmek için "Müfredatlar arası okuma" yı da içeren
128 "Öğrenmek için okuma"nın sürdürülmesine ihtiyaç vardır. Okulların, öğrencilerin okuma
129 öğrenmelerini desteklemek, farklı paydaşların rollerini en üst düzeye çıkarmak ve öğrencilerin yeni
130 okuma eğilimlerine yanıt olarak öğrenmelerine yardımcı olmak için birlikte çalışmak için esnek bir
131 mekanizma geliştirmek için bütünsel planlar yapmaları önerilir.

132 **Tüm okul yaklaşımı ile okumayı desteklemede farklı paydaşların rolleri**

133 Tüm okul yaklaşımında yer alan paydaşlar şekil 1'de yer almaktadır. Bu paydaşların iş birliği içinde
134 çalışmasıyla okullarda tüm okul yaklaşımı etkisini göstermektedir (The Curriculum Development
135 Council (2014:129).

136 **Şekil 1. Tüm okul yaklaşımı paydaşları**

137 Okul program geliştirme uzmanları ve branş öğretmenleri okulda okumayı teşvik etmede hayati bir
138 rol oynamaktadır. Araştırmalar çocukların okuma becerileri gelişiminin ailelerinden etkilendiğini
139 göstermiştir. Bu nedenle, ilkökullü öğrencilerinin bağımsız okuma alışkanlığı geliştirmelerine ve
140 ebeveyn desteğine önem verilmesine yardımcı olmak için ev-okul iş birliğini güçlendirmeye ihtiyaç
141 vardır. Ayrıca, kendi kendine öğrenme kapasitesinin gelişmesi ile uyumlu olarak, öğrenciler
142 öğrenmedeki rollerini anlamalı ve kendi öğrenmelerinden sorumlu tutulmalıdır. Tüm okul
143 yaklaşımında her bir paydaşın görevleri ve sorumlulukları da öğretim programında yer almaktadır.

145 Okul müdürleri / müdür yardımcılarının görevleri

- 146 • Okumayı okulun düzenli bir sorumluluğu olarak tanıma ve okumanın teşvik edilmesi için
147 insan gücünü ve kaynaklarını sağlama;
- 148 • “Okumayı öğrenme” ve “Öğrenmek için okuma” yı teşvik etme konusunda her bir anahtar
149 öğrenme alanı ve konularındaki rol ve görevleri açıklığa kavuşturma;
- 150 • Farklı anahtar öğrenme alanı ve konuları arasındaki birlikteliği sağlama ve öğrencilerin
151 okuma gelişimi için beklenen öğrenme çıktılarını belirleme;
- 152 • E-kitap dahil olmak üzere okumadaki son gelişmeleri takip etme ve teknolojiye son
153 gelişmelerin okuldaki uygulamalarından haberdar olma;
- 154 • Öğretmen-kütüphanecinin müfredat liderleriyle iş birliği yapmasını sağlama;
- 155 • Kütüphane hizmetlerinin etkinliğini artırmada en son kavramları benimseme;
- 156 • Okumaktan keyif alma hem öğretmenler hem de öğrenciler için iyi bir rol-model olma;
- 157 • Öğretmenler arasında bir okuma kültürü oluşturma.

158 İlkokul öğretim programı geliştirme liderlerinin görevleri

- 159 • Okulun güçlü yönlerine dayanan tüm okul yaklaşımıyla “Öğrenmek için Okuma” nın teşvik
160 edilmesi için her bir branşın okul temelli müfredatını gözden geçirme ve girişimlerin
161 planlanmasına yardımcı olma;
- 162 • Okumadaki son gelişmeleri takip etme ve öğretmenlerin profesyonel gelişimini
163 kolaylaştırma;
- 164 • Öğrencileri ilgili okuma programlarında yer almaya yönlendirmek için öğretmenler arasında
165 işbirliğini teşvik etme; Okuma kaynaklarının kalitesini takip etme,
- 166 • Etkili okuma stratejileri ve etkinlilerinin kullanımını teşvik etme,
- 167 • Öğretmenler arasında bir okuma kültürü yerleştirme.

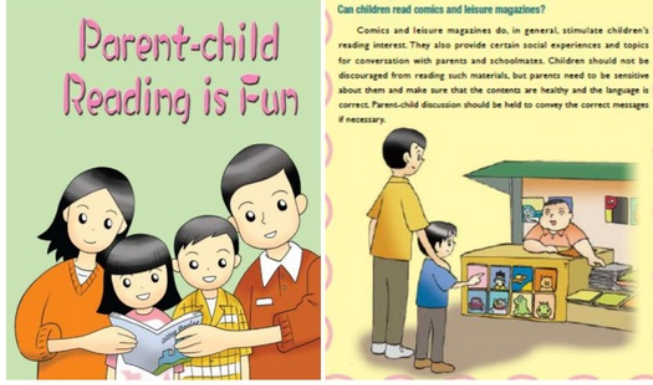
168 Öğretmen-kütüphanecilerin görevleri

- 169 • Farklı branşlarla iletişim ve koordine aktif rol oynama, öğrenme kaynaklarını koordine
170 etme ve yönetme sorumluluğunu üstlenme, müfredat ve müfredat dışı okuma arasındaki
171 tutarlılığı güçlendirme ve çeşitli okuma etkinliklerini tasarlama;
- 172 • Öğrencilerin kütüphaneyi, öğrenmeyi öğrenmeye yardımcı olacak şekilde kullanmalarına
173 yardımcı olma;
- 174 • İlgili teknolojileri kullanarak farklı yollarla bilgiye kolay erişim sağlama,
- 175 • Öğrencilerin bağımsız öğrenme becerilerini geliştirmek için çeşitli kaynak tabanlı öğrenme
176 programlarını geliştirilme,
- 177 • Okumaya ilgi çekmek ve öğrenciler arasında düzenli okuma alışkanlığını geliştirmek için
178 etkili stratejiler geliştirme;
- 179 • Öğrencilerin okuma ilgi alanlarını ve deneyimlerini anlama ve e-kitap gibi kaliteli basılı ve
180 basılı olmayan kitapların alımını yapma;
- 181 • Müfredat planlamasında branş öğretmenleri ile işbirliği içinde çalışma ve öğretim ve
182 öğrenmeyi kolaylaştırmak için çeşitli kaynaklardan bilgi kullanımını teşvik etme;
- 183 • Anahtar öğrenme alanlarında ve okul temelli program vurgularındaki son gelişmelerdeki
184 ihtiyaçlara dönük olarak kütüphane kaynaklarını zenginleştirme gibi kaliteli kaynakların
185 mevcudiyetini ve erişilebilirliğini sağlama;

- 186 • Okuma ve ilgili öğrenme etkinliklerinin uygulanmasını kolaylaştırmak için okuldaki
187 kütüphane hizmetini geliştirme (Örneğin: kütüphanenin çalışma saatlerini ayarlama)
- 188 • Okul içinde bilgi okuryazarlığının gelişimini kolaylaştırma, müfredat ve teknolojiadaki son
189 gelişmeleri takip etme.
- 190 **Öğretmenlerin görevleri**
- 191 • Tüm öğretmenler, “Öğrenmek için okuma” yı sorumluluklarından biri olarak görmeli ve
192 öğrencilerin aşağıdakiler aracılığıyla daha iyi öğrenmelerine yardımcı olmayı düşünmelidir:
- 193 • Geniş ve etkili okuyarak bir rol-model olma,
- 194 • Öğrencileri çok çeşitli Çince ve yabancı okuma materyallerini okumaları, onlara uygun ve
195 ilgi çekici olan kaliteli okuma materyalleri sağlamaları için teşvik etme,
- 196 • Öğrencilerin okuma performansına zamanında geribildirim yapma ve teşvik sağlama. Dil
197 öğretmenleri, öğrencilerin okuma stratejilerini kullanmasını ve diğer branş öğretmenleri ile
198 iletişim ve koordinasyon yoluyla öğrencilerin öğrendikleri okuma stratejilerini
199 uygulamalarına yönelik bağlamları anlamalıdır.
- 200 • Branş öğretmenleri, branşları ile ilgili okumaya teşvik etmeli.
- 201 • Çeşitli branş öğretmenleri, çok sayıda kaynaktan kapsamlı bilgi kullanımını planlama ve
202 derslerine entegre etmek için işbirliği yapmalıdır.
- 203 • Öğretmenler, çeşitli okuma etkinlikleri düzenlemelidir. (Okuma deneyimlerini ve iyi
204 uygulamalarını düzenli olarak paylaşımları için kitap kulüpleri, önerilen kitapların ve okuma
205 kafelerinin gösterilmesi gibi.)
- 206 **Ebeveynlerin görevleri**
- 207 Ebeveynler, çocuklarının erken çocukluk döneminde iyi bir okuma alışkanlığı geliştirmelerine
208 yardımcı olmak için evde iyi bir okuma ortamı oluşturabilir. Birçok çalışma, ebeveynlerin çocukların
209 okuma kitapları, hikâye anlatımı ve şarkı söyleme gibi aile okuma etkinliklerine düzenli olarak
210 katılmalarının çocukların gelecekteki okuma becerilerinin gelişimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip
211 olduğunu göstermektedir.
- 212 • Evde düzenli olarak okuyarak çocuklarına rol model olma,
- 213 • Düzenli okuma süresi belirleme (Örneğin: Çocuklarıyla birlikte okumak için her gün yarım
214 saat),
- 215 • Sessiz ve rahat bir okuma ortamı sağlama (Örneğin: TV'yi kapatma ve yeterli alan ve
216 aydınlatma sağlama),
- 217 • Çocukları övgü ile ödüllendirme, okuma performanslarını fark etme, okumaya ve okuma
218 deneyimlerini paylaşmaya teşvik etme,
- 219 • Evi iyi bir miktar ve çeşitli okuma materyalleri ile donatma (Örneğin: kendi seçtikleri ya da
220 çocukları ile birlikte seçilen dergiler, gazeteler, hikâye kitapları, referans araçları ve e-
221 kitaplar);
- 222 • E-kitap okumayı da içeren okumayı evde bir görev olarak tanıma;
- 223 • Çocuklarının daha iyi okumalarına yardımcı olmak için gerekli beceri ve stratejileri elde
224 etmek amacıyla düzenlenen okuma etkinliklerine katılma;
- 225 • Çeşitli aile okuma etkinlikleri düzenleme (Örneğin: kitap ödünç alma, kitapçı ziyaretleri,
226 okuma ya da kültürle ilgili görüşmelere katılma, hikâye anlatımı ve e-kitap okuma);
- 227 • Okul ile dil yeterliliklerini geliştirme, okuyup motive etmek için rehberlik etme, bilgi ve hayal
228 gücünü zenginleştirme konusunda işbirliği yapma,

- 229 • Parklarda işaretleri, kamu alanlarında kuralları, ürün tanıtımlarını ve MTR rota haritalarını
230 okuma gibi günlük hayatın içinden otantik bağlamlarda çocukların okuma yapmalarına
231 yardımcı olma.

232 **Resim:** Aile çocuk okuma kılavuzu

233

234

235 Kaynak: Curriculum Development Institute (2010). www.edb.gov.hk

236

237 Öğrenciler

- 238 • Okuma ilgi alanlarını keşfetme ve okumadan keyif almaya öğrenme;
- 239 • İlgi alanlarına uygun materyalleri okumak için düzenli okuma süresi belirleme;
- 240 • Okuma ilgi alanlarını genişletmek için farklı içerik ve metin türlerine ait metinleri okuma;
- 241 • Okuma derinliğini arttırmak için bir okuma günlüğü tutma alışkanlığı geliştirme;
- 242 • Sınıf arkadaşları ve aile üyeleri ile e-okumadaki son trendleri takip etme ve paylaşma;
- 243 • Okuldan sonra kütüphaneleri, kitapçıları ziyaret etme, okulun okuma şeması ve kütüphane
244 etkinliklerine aktif olarak katılma ve
- 245 • Diğerleri ile okuma deneyimlerini paylaşma ve iyi kitaplar önerme.

246 **Öğretim programı boyunca okumada işbirliği mekanizması**

- 247 • Öğretim programı boyunca okumayı etkin bir şekilde uygulamak için okul müdürü, müdür
248 yardımcısı ve birinci öğretim programı lideri, aşağıdakiler aracılığıyla işbirliği için bir
249 mekanizmanın oluşturulmasında öncü bir rol oynar:
- 250 • Okuldaki tüm personelin, öğretim programı boyunca okuma için bütünsel olarak planlanması
251 için öncülük etmesi ve birleştirilmesi. Planlama, öğrenme ve öğretme gereksinimlerine dayalı
252 olmalı ve işbirliğini belirli konulara sınırlamak için gerekli değildir, ayrıca tüm konuların
253 işbirliğine katılmasını zorunlu kılmamalıdır;
- 254 • Farklı branşlardan görüşler toplamak ve öğretim programı boyunca okuma için yönlendirme
255 konusunda bir fikir birliği oluşturmak,
- 256 • Okulun müfredat geliştirme ekibi, okulun ihtiyaçlarını ve farklı konuların gelişim yönünü
257 değerlendirir ve iletişim yoluyla okulun vizyonunu planlamak ve öğretim programı boyunca
258 hedeflerini formüle etmek için farklı branşlar arasında fikir birliği oluşturma; ve
- 259 • Öğretmenler veya branş öğretmenleri birbirleriyle iletişim kurmaya ve işbirliği yapmaya teşvik
260 edilir ve öğrencilerin ihtiyaçları veya öğretim ihtiyaçları temelinde öğretim programı boyunca
261 hedeflerini formüle eder. Okulun öğretim programı geliştirme ekibi yardım sunmaya davet
262 edilebilir;
- 263 • Formüle edilmiş okuma hedeflerine dayalı bir müfredat tasarlanması için bir destek olmak ve
264 okuma görevi oluşturmak ve desteklemek;
- 265 • Okul temelli bir okuma şeması veya müfredatının uygulanması için öğretim elemanlarını
266 koordine etmek; ve
- 267 • Okuma etkinliğini gözden geçirme ve geri bildirim sağlamak.
- 268 **Öğrenmek için okumayı sağlamak için etkili tedbirler**
- 269 • Hong Kong Temel Eğitim Rehberi'ne göre öğretmenler ve veliler “öğrenmek için okuma”
270 konusunda ortak bir çaba göstermeli ve öğrenmek için okumayı teşvik etmek için aşağıdaki
271 önlemleri almalıdır: teşvik etmek için aşağıdaki önlemleri almalıdır:
- 272 **Okumaya zaman ayırma**
- 273 • Okullar öğrencilerin okuma ilgilerini ve düzenli okuma alışkanlığını geliştirmelerine yardımcı
274 olmak için şunları yapmalıdır:
- 275 • Okumanın Çince ve İngilizce dersleri için ayrılan öğrenme ve öğretme süresine dahil
276 edildiğinden emin olma.
- 277 • Öğrencilerin okuma deneyimlerini paylaşmaları için Çince dersleri sırasında kitap kulüpleri
278 düzenleyerek ders içi ve ders dışı okumalar birleştirme. Toplam İngilizce ders saatinin %40'ına
279 kadar olan dilimini okuma atölyelerine ayırma;
- 280 • Öğrencilerin okuma ufkunu genişletmek ve metinleri derinlemesine anlamalarını geliştirmek
281 için “öğrenmek için okuma” ve “program boyunca okuma”nın desteklenmesinde
282 öğretmenleri teşvik etme;
- 283 • Okuldaki zaman çizelgelerinde okuma için esnek ve yapılandırılmış zaman dilimlerinin
284 tasarlanması (sabahları, öğle yemeği sürecinde, okuldan sonra ve sınav sonrası dönemlerde
285 okuma oturumları düzenleme gibi);
- 286 • Okulda okuma süresini uzatmak (öğleden sonraki oturumlarda okuma ile ilişkili etkinlikler
287 düzenleme gibi);
- 288 • Öğretmenin kendisi veya öğretmen-kütüphaneci ile birlikte ders sırasında öğrencileri
289 kütüphaneye götürebilmesi ve öğrencilerin anlamlı öğrenme için ilişki kurabilmesini
290 sağlayacak çeşitli kaynaklardan faydalanabilmesi için okul ihtiyaçları ve kütüphanenin mevcut
291 durumuna göre esnek bir kütüphane takvimi düzenleme.

292 Uygun bir okuma ortamı ve atmosferi Oluşturma

- 293 • Donanımlı bir kütüphane sağlama;
- 294 • Rahat koltuklar ve sessiz bir ortam ile okuma köşeleri sağlama;
- 295 • Öğrencileri her zaman ve her yerde e-okumaya yönlendirecek olanaklar sağlama;
- 296 • Öğrenciler ve ebeveynlerin eğlenmesi için okul kampüsünün farklı bölgelerine çok çeşitli
- 297 okuma materyalleri yerleştirme (sınıflar, özel odalar, öğrenci aktivite odaları, oyun alanı gibi);
- 298 • Öğrenciler daha fazla okumaya teşvik etmek için kampüste posterler, işaretler, bildirimler,
- 299 çizelgeler, bilgelik, atasözleri, öğrenci çalışmaları sergileme;
- 300 • Tema temelli kitap sergileri düzenleme;
- 301 • Çeşitli okuma etkinlikleri düzenleme (hikâye anlatma yarışmaları, yazarlar tarafından yapılan
- 302 görüşmeler ve belirlenen temalar veya konular hakkında kitap sergileri gibi);
- 303 • Öğretmenler ve okul idaresi olarak rol model olarak hareket etme;
- 304 • Diğer yenilikçi fikirleri deneme (kitaplar hakkında paylaşım için e-mesajlaşma gibi).

305 Öğrencilerin okuma motivasyonunu ve ilgilerini artırma

- 306 • Öğrencilerin okuma konusundaki ilgilerini artırma. (Başlangıç olarak övgü gibi dışsal
- 307 pekiştireçler verilebilir);
- 308 • Öğrencilerin sözlü, sanatsal, yazılı ve dramatik formlarda okuma ve duygularını paylaşma ve
- 309 fikirlerini paylaşma fırsatlarını sunarak öğrenmeye yönelik içsel motivasyonu tetikleme.
- 310 (Okuma eğlencesini paylaşmak için öğretmenler ve öğrenciler arasında kitap sohbetleri
- 311 düzenleme);
- 312 • Sınıf içi ve dışı çeşitli okuma etkinliklerini düzenleme (kitap kulüpleri, tematik okuma,
- 313 yazarların ziyaretleri ya da kampüs televizyonunda kitap önerileri gibi);
- 314 • Öğrencilerin farklı okuma ilgilerini karşılamak için çeşitli okuma materyalleri seçme. (
- 315 erkekler popüler bilim metinlerini tercih ederken, kızlar edebi metinleri tercih etme
- 316 eğiliminde olduklarından, en sevdikleri kitap türlerini seçmelerine izin verilmeli, ancak aynı
- 317 zamanda farklı türdeki kitapları da okumaya teşvik edilmelidir.) Ayrıca, öğrencilerin bilişsel
- 318 gelişimine dayalı olarak uygun okuma materyalleri seçme ve tavsiye etme);
- 319 • Öğrencilerin kütüphaneye temin etmesini istedikleri kitapların bir listesini derleme;
- 320 • Okuma ve anlama duygusunu geliştirmek amacıyla üst sınıflardaki öğrenciler ile alt sınıftaki
- 321 öğrencilerin okuma deneyimlerini paylaşma fırsatı verilmesi; ve
- 322 • Öğretmenler, akranlar ve veliler, öğrencilerin okuma motivasyonunu artıracak ve okumaya
- 323 devam etmelerini sağlayacak olumlu ve yapıcı geri bildirim vermesi.

324 Çeşitli okuma materyalleri sağlama

- 325 • Okul temelli müfredatla ilgili ve öğrencilerin farklı bilişsel düzeyleri, dil yetenekleri ve ilgi
- 326 alanlarına uygun materyalleri olan, metin açısından zengin bir ortam oluşturma;
- 327 • İş birliği içinde mevcut fonlardan faydalanma ve okuma kaynakları sağlamak için dikkatli bir
- 328 şekilde plan yapma;
- 329 • Metinlerin seçim kriterlerini belirleme, iyi yazılmış ve yüksek kalitede okuma materyalleri
- 330 seçme; ve
- 331 • Öğrencilerin ilgi alanlarını ve yeteneklerini geliştirmek için farklı okuma ihtiyaçlarını
- 332 karşılamak üzere öğrencilerin cinsiyetleri, kişilikleri ve yaşam deneyimlerine göre uygun
- 333 okuma materyalleri seçme. (Resimli kitaplar, tekerlemeler ya da masallar ile başlayıp daha
- 334 karmaşık metin türlerine geçiş yapma).

335 Okuma stratejisi öğrenimi için fırsatlar sağlamak

- 336 • Branş öğretmenlerinin farklı okuma stratejileri konusunda uzman olmalarını sağlamak için
337 okuma konusunda rehberlik sağlamak için iş birliği yapmaları,
- 338 • Öğrenciler, etkili bir şekilde okumak için belirli bir dil seviyesine ulaşmalıdır. Çince ve
339 İngilizce öğretmenlerinin, öğrencilere bilgi araştırması yapmaları ve bazı genel okuma
340 metinlerinin içeriğini anlamalarına yardımcı olmak amacıyla, dil derslerinde ve kütüphane
341 dönemlerinde öğrencilerin genel okuma stratejilerini öğretmek için öğretmen-kütüphaneci
342 ile iş birliği yapması,
- 343 • Matematik gibi derslerin içerikleri genellikle teknik terimleri ve kavramları içerir.
344 Öğrencilerin okuma etkinliğini arttırmak için ilgili ön bilgiye ihtiyaçları vardır. Bu nedenle
345 branş öğretmenleri, öğrencilerin ön öğrenmelerindeki eksikliği gidermeli ve ilgili okuma
346 stratejileri ile donatmalıdır.
- 347 • Öğrencilerin öğrenme sürecinde öğrendikleri okuma stratejilerini uygulamalarını
348 güçlendirme ve derinleştirmek için durumlar sağlama,
- 349 • Öğrencilerin, farklı anahtar öğrenme alanlarında öğrenilen okuma stratejilerini
350 uygulamalarını ve okuma etkinliklerini arttırmalarını sağlamak için müfredatlar arası iş birliği
351 yoluyla okuma aktiviteleri düzenleme,
- 352 • Öğrencilere uygun okuma stratejilerini seçme ve meta-bilişsel farkındalıklarını
353 güçlendirebilme yeteneklerini geliştirme.

354 4. Sonuç, tartışma ve öneriler

355 Tüm okul yaklaşımıyla okuma performansının geliştirilmesinde okul yöneticileri, okul
356 program geliştirme uzmanları, öğretmen-kütüphaneciler, öğretmenler, ebeveynler ve öğrencilere
357 sorumluluk ve görevler düşmektedir. Okuma performansı ve alışkanlığının kazandırılması görev ve
358 sorumluluğu sadece öğretmenlere bırakılmamalıdır. Hong Kong'da yapılan çalışmalar gibi İrlanda'da
359 okuma becerisini geliştirmek için tüm okul yaklaşımını benimsemiştir. Naughton (2012) İrlanda'nın
360 2011-2020 arası çocuklar ve gençlerin okuryazarlık ve aritmetik becerilerini geliştirmek için 2011
361 yılında ulusal çapta bir strateji benimsediğini belirtmektedir. Ulusal stratejide okuryazarlık ve aritmetik
362 becerilerinin okullarda geliştirilen en önemli becerilerden olduğu belirtilmiş, bu sebeple ilköğretim ve
363 ortaokul öğrencilerinin bu becerilerin artırılması amaçlanmaktadır. Ulusal strateji uygulanırken
364 ortaokullarda tüm okul yaklaşımının benimsendiği ifade edilmiştir. Bu yaklaşımla okuryazarlık ve
365 aritmetik etkinliklerinin birçok alanı içeren bağlamlı, anlamlı ve amaçlı etkinlikler olabileceği
366 belirtilmiştir. Ulusal stratejide tüm okul yaklaşımı benimsenerek bu beceriler geliştirilirken sadece dil
367 ve matematik öğretmenlerinin değil tüm öğretmenlerin sorumlu olduğu, bu süreçte okul yönetimi,
368 idareciler ve öğretmenlerin işbirliği içerisinde çalışması gerektiği belirtilmektedir. Consortium of
369 Whole Schooling (2004) raporunda doğru bir tüm okul yaklaşımının okul hayatının her alanında,
370 öğrencileri, ailelerini ve çalışanlarını güçlendirerek, tüm topluluk üyelerini içerdiğini belirtilmektedir.
371 Bu yaklaşımı izleyen bir okul, farklı yeteneklere, etnik kökene, cinsiyete ya da sosyo-ekonomik statüye
372 sahip öğrencilere karşı ayrımcılık yapmaz (Forlin, 2007).

373 Co Durham & Darlington Healthy Schools Programme (2014) göre, tüm-okul yaklaşımı,
374 öğretmenler, öğrenciler, sivil toplu kuruluşları, ebeveynler, hizmetliler ve okuldaki diğer görevlilerin
375 okulun sistematik gelişimi için bir bütün olarak hareket etmesini gerektirir (Akt. Gözütok ve Alkin-
376 Sahin, 2014).

377 Tüm okul yaklaşımıyla okuma performansının artırılmasındaki başarı, her paydaşın üzerine
378 düşen görevleri yapması oranında sağlanabilir. Avustralya'da ebeveynler, kendilerini çocuklarının
379 okuma yolculuğunun önemli ve devam eden bir parçası olarak görmeye teşvik edilir. Öğretmenler,
380 okuma mükemmelliğini destekleyen ve okuma becerilerini ve tutumlarını, ilgi alanlarını, motivasyonu
381 ve zorluğu denemeye yönelik güveni en üst düzeye çıkaran "eksiksiz okuyucuyu" geliştiren pozitif

382 ortamlar yaratırlar. Okuma öğretimini desteklemek için bütçe tahsisleri, belirlenen ihtiyaçlara
383 (niteliksel ve niceliksel) cevap vermektedir. Okuma öğretimi için kabul edilmiş uygulamalar tüm
384 personel tarafından anlaşılakta ve yerine getirilmektedir. Zengin bir okuryazarlık ortamı oluşturmak
385 için, okuma öğretiminde okul haber bülteni ve web sitesi öğeleri hazırlanır. Öğrencilerin ilgi alanlarını,
386 müfredatla ilgili konuları ve farklı kültürleri yansıtan okul ve sınıf kütüphaneleri oluşturulur. Otantik
387 okuma materyali dahil olmak üzere kaliteli metinler edinilir. Okul çevresinde okumaya teşvik eden
388 rahat alanlar tahsis edilir. Öğrencilerin edebiyat etkinliklerine katılması sağlanır. Bütçe tahsisleri, etkili
389 bir şekilde okuma öğretimini destekler. Çocuğun okumasını desteklemek için ebeveynlerle bir dizi
390 aktif, iki yönlü iletişim kanalı oluşturulur (Department of Education, 2018).

391 Araştırmanın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

392 İlkokulda öğrencilerin okuma performansının artırılması için okullarımızda 'Tüm Okul Yaklaşımı'
393 benimsenip uygulanabilir.

394 Okullarımıza okuma kazanımlarının tüm paydaşların eşgüdümüyle edinilebilmesini sağlayacak 'okul
395 program geliştirme uzmanı' kadrosu tahsis edilebilir.

396 Okul kütüphanelerinin işlevsel hale getirilmesi için 'öğretmen-kütüphaneci' kadrosu tahsis edilebilir.
397 Bu yeni kadrolar da dikkate alınarak okuma performansının artırılmasına yönelik yeni görev ve yetki
398 tanımlamaları yapılabilir.

399 Ebeveynlere çocuklarının okuma performansının geliştirilmesine yönelik görevler verilebilir. Buna
400 yönelik kılavuz/rehber/kitapçık hazırlanabilir.

401
402

403

404

405

406

407

Extended English summary

IJHS_NonEnglish_Submission_Template (2).docx

ORIGINALITY REPORT

8%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	docobook.com Internet	114 words — 2%
2	dergipark.ulakbim.gov.tr Internet	34 words — 1%
3	ueyak.org Internet	34 words — 1%
4	BOZKURT, Ümit. "PISA 2000'den PISA 2009'a Güney Kore'de Okuma Becerisinin Gelişimi", Kaligrafi Yayıncılık, 2014. Publications	28 words — 1%
5	adudspace.adu.edu.tr:8080 Internet	26 words — < 1%
6	pisa.meb.gov.tr Internet	23 words — < 1%
7	tml?uid=321768&section=sc11breaknews.com Internet	20 words — < 1%
8	es.scribd.com Internet	14 words — < 1%
9	boluformasyonedebiyat4.blogspot.com Internet	14 words — < 1%
10	www.j-humansciences.com Internet	14 words — < 1%

11	asoscongress.com Internet	12 words — < 1%
12	Fikret Soyer, Mustafa Koç, Ali Haydar Sar, Ihsan Sari, Ersin Eskiler, Nedim Kurtiç. "The Effect of Psycho-social Oriented Recreative Activities on the Symptoms Experienced After Trauma (7-13 Age)", <i>The Anthropologist</i> , 2017 Crossref	12 words — < 1%
13	www.researchgate.net Internet	11 words — < 1%
14	tr.scribd.com Internet	11 words — < 1%
15	dhgm.meb.gov.tr Internet	11 words — < 1%
16	j-humansciences.com Internet	11 words — < 1%
17	ÖZBERK*, Eren Halil, ATALAY KABASAKAL, Kübra and BOZTUNÇ ÖZTÜRK, Nagihan. "PISA 2012 Matematik Başarısını Etkileyen Faktörlerin Hiyerarşik Lineer Model Kullanılarak İncelenmesi", Hacettepe Üniversitesi, 2017. Publications	11 words — < 1%
18	KANSU, Ceren ÇEVİK. "Öğretmen Adaylarının Etkili Vatandaşlık Yeterlik Düzeylerinin ve Demokrasi Anlayışlarına ilişkin Algılarının İncelenmesi", İnönü Üniversitesi, 2017. Publications	10 words — < 1%
19	www.hawaii.edu Internet	9 words — < 1%
20	www.icci-epok.org Internet	9 words — < 1%
21	ejercongress.org Internet	8 words — < 1%

EXCLUDE QUOTES OFF
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY OFF

EXCLUDE MATCHES OFF